

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2024/9 (Siyasi Parti Mali Denetimi)

Karar Sayısı : 2025/39

Karar Tarihi : 22/7/2025

I. MALİ DENETİMİN KONUSU

As Partinin 2023 yılı kesin hesabının incelenmesidir.

II. İLK İNCELEME

1. As Partinin Anayasa Mahkemesine verdiği 2023 yılı kesin hesabına ilişkin belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren ve Raportör Oğuz ÇAKAR tarafından Heyete sunulan ilk inceleme raporu, Anayasa'nın ve 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

2. 2820 sayılı Kanun'un 73. maddesinin üçüncü fıkrasının ikinci cümlesinde iller teşkilatından gönderilenler ve parti merkezine ait olan kesin hesapların merkez karar ve yönetim kurulunca incelenerek karara bağlanacağı öngörülmüş ve aynı Kanun'un 74. maddesinin ikinci fıkrasında da incelenen kesin hesabın ait olduğu yıl itibarıyla “Siyasi partilerin genel başkanları, karara bağlanarak birleştirilmiş bulunan kesin hesap ile parti merkez ve bağlı ilçeleri de kapsayan iller teşkilatının kesin hesaplarının onaylı birer örneğini Haziran ayı sonuna kadar Anayasa Mahkemesine ve bilgi için Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına vermek zorundadırlar. Bu belgelere, ilgili siyasi partinin aynı hesap döneminde edindiği taşınmaz ve değeri yüz milyon lirayı aşan taşınır malların, menkul kıymetlerin ve her türlü hakların değerleri ile edinim tarihlerini ve şekillerini de belirten listeleri eklenir.” denilerek il örgütlerinden gönderilen kesin hesaplar ile parti genel merkezine ilişkin kesin hesabın merkez karar ve yönetim kurulunca incelenerek karara bağlanacağı ve birleştirileceği, birleştirilmiş kesin hesap cetvellerinin de Anayasa Mahkemesine sunulacağı hükme bağlanmıştır.

3. As Partinin gönderdiği 2023 yılı kesin hesabına göre yıl içinde Genel Merkez ve il teşkilatları hiçbir gelir elde etmemiş ve hiçbir giderde bulunmamıştır.

4. Siyasi partilerin faaliyetlerini yürüttükleri genel merkez, il ve ilçe başkanlıklarına ait binaların kendi mülkü veya kira olması gerekir. Parti yetkililerine ait binalarda siyasi faaliyette bulunuluyor ise (genel merkez, il, ilçe teşkilatının faaliyette bulunduğu binalar) kira sözleşmesi düzenlenerek kiraya isabet eden tutarın partiye bağış olarak kaydedilmesi gerekir.

5. Parti yetkililerinin sunduğu kesin hesapta Genel Merkeze ilişkin herhangi bir gelir ve gider gösterilmemiştir. Parti Genel Merkezinin öncelikle yönetim giderlerinin (kira, su, elektrik, telefon, kırtasiye gibi) bulunması gerekir. Parti Genel Merkezinin faaliyetleri için zorunlu olan bu gelir ve giderlerin hesaplarda görülmemesi, yönetim gelir ve giderlerinin Parti tüzel kişiliği adına kayıt altına alınmadığını göstermektedir. Bu durumda 2820 sayılı Kanun'un 69. maddesinde yer alan bir siyasi partinin bütün gelirlerinin o siyasi partinin tüzel kişiliği adına elde edileceği ve 70. maddesinde bulunan bir siyasi partinin bütün giderlerinin o siyasi partinin tüzel kişiliği adına yapılacağı hükümlerine aykırı davranılmıştır.

6. 2820 sayılı Kanun'un 111. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde yapılan inceleme ve araştırmaları engelleyen ve istenen bilgileri vermeyen parti sorumluları hakkında 6 aydan 1 yıla kadar hapis ve 60 milyon liradan az olmamak üzere ağır para cezası verileceği hüküm altına alınmıştır.

7. Anayasa Mahkemesine hesap verilebilir şekilde kayıt ve belge düzeninin oluşturulmaması suretiyle hesabın dışında gelir ve giderin gerçekleştirilmesi inceleme ve araştırmayı engellemeye yönelik eylemler olduğundan Kanun'un 111. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi gereğince gerekli işlemlerin yapılması için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulması gerekir.

8. Diğer yandan hiçbir gelir elde etmeyerek ve giderde bulunmayarak siyasi parti faaliyetlerini yürütmesi mümkün olmayan Parti Genel Merkez hesabının denetimi gerçekleştirilemediğinden Partinin 2023 yılı hesabının 2820 sayılı Kanun uyarınca kabul edilmesi mümkün değildir.

III. SONUÇ

As Partinin 2023 yılı kesin hesabının incelenmesi sonucunda;

A. Anayasa Mahkemesine hesap verilebilir şekilde kayıt ve belge düzeninin oluşturulmaması, hesabın dışında gelir ve gider gerçekleştirilmesi inceleme ve araştırmayı engellemeye yönelik eylemler olduğundan 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 111. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi uyarınca yasal işlem yapılması için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulmasına,

B. Parti Genel Merkez hesabının denetimi gerçekleştirilemediğinden Partinin 2023 yılı hesabının 2820 sayılı Kanun uyarınca kabul edilmesinin mümkün olmadığına 22/7/2025 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Kadir ÖZKAYA

Başkanvekili
Hasan Tahsin GÖKCAN

Başkanvekili
Basri BAĞCI

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Recai AKYEL

Üye
Yusuf şevki HAKYEMEZ

Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye
Selahaddin MENTEş

Üye
İrfan FİDAN

Üye
Kenan YAŞAR

Üye
Muhterem İNCE

Üye
Yılmaz AKÇİL

Üye
Ömer ÇINAR

Üye
Metin KIRATLI